เลขที่เอกสารในระบบ E...กพช 195/2567

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองการเงินและบัญชี ส่วนบัญชี โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๐๐๖๔ กร.ขพ 3ก59

ที่ งม ๗๒๐๑/๒๖๗ **วันที่** ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ศ๐๐๔๐๘๕/13มิ.ย.67

เรื่อง ซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่าย และบัญชีพักงานระหว่างก่อสร้าง เงินงบประมาณและเงินงบกลาง กรณีงบลงทุน ในระบบ New GFMIS Thai ง2111ธ0

เรียน ผู้อำนวยการสำนัก และผู้อำนวยการกอง (สำเนาหน่วยงานในสังกัด)

ด้วยกองการเงินและบัญชี ได้มีการติดตามประเมินผลการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่าย และบัญชีพักงานระหว่างก่อสร้าง เงินงบประมาณและเงินงบกลาง กรณีงบลงทุน ในระบบ New GFMIS Thai ของหน่วยเบิกจ่าย สำนัก กอง โครงการ พบว่ายังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่าย และบัญชีพักงานระหว่างก่อสร้าง ในระบบ New GFMIS Thai สำหรับรายการค่าใช้จ่ายที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในหมวดงบลงทุน เพื่อดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

เพื่อให้การบันทึกรายการค่าใช้จ่าย และบัญชีพักงานระหว่างก่อสร้างของกรมชลประทาน มีความถูกต้อง ครบถ้วน ตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ จึงให้ยกเลิกหนังสือกองการเงินและบัญชี ที่ งบ ๒๐๒๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕ หนังสือกองการเงินและบัญชี ที่ งบ ๒๙๕๖/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ และหนังสือกองการเงินและบัญชี ที่ กงบ ๔๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖ และขอซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่าย และบัญชีพักงานระหว่างก่อสร้าง เงินงบประมาณและเงินงบกลาง กรณีงบลงทุน ในระบบ New GFMIS Thai ดังนี้

๑. การพิจารณากำหนดบัญชีแยกประเภทในระบบ New GFMIS Thai ให้พิจารณาตามวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายงบประมาณในการได้มา แบ่งเป็น ๒ กรณี คือ

๑.๑ การใช้จ่ายงบประมาณในการได้มาซึ่งสินทรัพย์ ให้บันทึกบัญชีพักสินทรัพย์

๑.๒ การใช้จ่ายงบประมาณในลักษณะของค่าใช้จ่าย ให้บันทึกบัญชีค่าใช้จ่าย

โดยปฏิบัติตามคู่มือการบัญชีภาครัฐ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (หลักการบัญชีสินทรัพย์ หน้า ๓ – ๘ และ การบันทึกบัญชีสินทรัพย์ หน้า ๒๒)

๒. การบันทึกรายการบัญชีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการโครงการ ให้พิจารณาตามลักษณะของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ดังนี้

๒.๑ บัญชีค่าจ้างที่ปรึกษา รหัสบัญชี ๕๑๐๔๐๓๐๒๐๒

๒.๒ บัญชีค่าใช้สอยอื่นๆ รหัสบัญชี ๕๑๐๔๐๓๐๒๙๙ เช่น

(๑) ค่าใช้จ่ายตามแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๒) ค่าใช้จ่ายโครงการศึกษาความสัมพันธ์ของดินและน้ำในเขตโครงการชลประทาน

(๓) ค่าใช้จ่ายในการพิจารณาโครงการและศึกษาความเหมาะสม

(๔) ค่าใช้จ่ายในการศึกษา สำรวจ ออกแบบ

(๕) ค่าใช้จ่ายในการสำรวจธรณีและปฐพีวิทยา

(๖) ค่าใช้จ่ายในการสำรวจแผนที่ภูมิประเทศ

(๗) ค่าใช้จ่าย...

(๗) ค่าใช้จ่ายในการสำรวจเพื่อการปรับปรุง

(๘) ค่าใช้จ่ายในการสำรวจเพื่อการออกแบบ

(๙) ค่าใช้จ่ายในการสำรวจคุณภาพน้ำและปริมาณน้ำในอ่างและลำน้ำ

(๑๐) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการออกแบบชลประทาน

(๑๑) ค่าใช้จ่ายในการเตรียมความพร้อมในการเปิด/ปิดงานก่อสร้าง

๓. ค่าใช้จ่ายที่มีการดำเนินการก่อสร้าง ที่จะมีการดำเนินการต่อได้จนจบโครงการ การบันทึกรายการบัญชี ให้รับรู้เป็นต้นทุนของสินทรัพย์ระบบชลประทานที่มีการก่อสร้าง โดยบันทึกบัญชีพักงานระหว่างก่อสร้าง รหัสบัญชี ๑๒๑๑๐๑๐๑๐๒

๔. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดหาที่ดินเพื่อจัดทำโครงการชลประทาน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดหาที่ดินเพื่อดำเนินการในโครงการชลประทานหลังจากได้รับอนุมัติเปิดโครงการแล้ว บันทึกรายการบัญชี ดังนี้

๔.๑ ค่าที่ดิน ให้บันทึกรับรู้เป็นต้นทุนที่ดิน โดยบันทึกตามราคาทุนที่หน่วยงานได้จัดหามาแยกต่างหากจากต้นทุนของสินทรัพย์ที่ทำการก่อสร้าง และเนื่องจากที่ดินดังกล่าวต้องขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ เมื่อกรมชลประทานส่งข้อมูลให้กรมธนารักษ์ขึ้นทะเบียน ให้บันทึกบัญชีที่ดินราชพัสดุรอโอน รหัสบัญชี ๑๒๐๔๐๒๐๑๐๓ โดยถือปฏิบัติตามหนังสือกองการเงินและบัญชี ที่ งบ ๑๓๗๖๒/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

๔.๒ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรื้อถอน เงินค่าขนย้าย และค่ารื้อย้าย มีลักษณะเป็นต้นทุนในการจัดเตรียมสถานที่เพื่อการก่อสร้าง ให้รับรู้เป็นต้นทุนของสินทรัพย์ระบบชลประทานที่จะมีการก่อสร้าง โดยบันทึกบัญชีพักงานระหว่างก่อสร้าง รหัสบัญชี ๑๒๑๑๐๑๐๑๐๒

๔.๓ ค่าชดเชยที่ดิน ให้บันทึกบัญชีค่าใช้สอยอื่นๆ รหัสบัญชี ๕๑๐๔๐๓๐๒๙๙

๕. การจัดส่งเอกสาร

๕.๑ กรณีบันทึกบัญชีค่าใช้สอยอื่นๆ รหัสบัญชี ๕๑๐๔๐๓๐๒๙๙ ให้หน่วยเบิกจ่ายจัดทำรายละเอียดค่าใช้สอยอื่นๆ แบบ GL/R5-1 (ตามแบบฟอร์มที่แนบ) ประกอบรายงานงบทดลองประจำเดือน และรายงานงบทดลองประจำปี และจัดส่งเอกสารที่ส่วนบัญชี กองการเงินและบัญชี

๕.๒ กรณีบันทึกบัญชีที่ดินราชพัสดุรอโอน รหัสบัญชี ๑๒๐๔๐๒๐๑๐๓ ให้หน่วยเบิกจ่ายจัดทำรายละเอียดบัญชีที่ดินราชพัสดุรอโอน ประกอบรายงานบทดลองประจำเดือน และทะเบียนคุมค่าซื้อที่ดิน ประกอบรายงานงบทดลองประจำปี (ตามแบบฟอร์มที่แนบ) และจัดส่งเอกสารที่ส่วนบัญชี กองการเงินและบัญชี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ

- ทราบ

เรียน ผอ.ส่วน., ผอช.ภาค., ทน.๑-๘ บอ. และ ผบท.บอ. (งบ.บอ., พด.บอ.)

เพื่อโปรดทราบ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ

(นางกนกวรรณ ธนาเลิศสมบูรณ์)
ผู้อำนวยการกองการเงินและบัญชี

(นายธีรพงษ์ พินทอง)
ผปข.บอ. รักษาราชการแทน ผส.บอ.

แบบฟอร์ม

คู่มือการบัญชีภาครัฐ
เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

หนังสือที่ งบ ๑๓๗๖๒/๒๕๖๕
ลว. ๑๑ ต.ค. ๒๕๖๕

รายละเอียดค่าใช้สอยอื่น ๆ (5104030299)

ประจำเดือน.....

สำนัก / โครงการ.....

ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน
รวมทั้งสิ้น		

<u>หมายเหตุ</u> ยอดคงเหลือในงบทดลองเท่ากับ 0 ไม่ต้องส่งแบบรายงาน

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลายมือชื่อ.....หัวหน้าหน่วยงาน

- ตัวอย่าง -

GL/R5-1

รายละเอียดค่าใช้สอยอื่น ๆ (5104030299)

ประจำเดือน เมษายน 25XX

สำนักงานชลประทานที่ 1

ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน
1	ค่าอำนวยการ	20,000.00
2	ค่าดำเนินการสถานีอุทกวิทยา	5,075,000.00
3	ค่าใช้จ่ายตามแผนปฏิบัติการฯ / โครงการอ่างเขื่อนแม่กวง	193,200.00
4	ค่าใช่จ่ายในการบริหารงานจัดหาที่ดิน	2,538,465.00
5	ค่ารังวัดและออกหนังสือสำคัญที่หลวง	3,177,194.00
6	ค่าศึกษา สำรวจ ออกแบบงานจัดการด้านความปลอดภัยเขื่อน	365,000.00
	รวมทั้งสิ้น	11,368,859.00

<u>หมายเหตุ</u> ยอดคงเหลือในงบทดลองเท่ากับ 0 ไม่ต้องส่งแบบรายงาน

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลายมือชื่อ.....หัวหน้าหน่วยงาน

ทะเบียนคุมค่าซื้อที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 25XX

สำนักงาน/โครงการ .....

เลขที่เอกสารจากระบบ New GFMIS Thai		จำนวนเงิน	ค่าที่ดิน					
			ชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์	เลขที่เอกสารสิทธิ์	จำนวนพื้นที่	จำนวนเงิน	การขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุกับกรมธนารักษ์	
เลขที่ขอเบิก	วันที่ผ่านรายการ						เลขที่เอกสาร JV	วันที่

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลงชื่อ.....หัวหน้าหน่วยงาน

- ตัวอย่าง -

ทะเบียนคุมค่าซื้อที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 25XX

สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 16

เลขที่เอกสารจากระบบ New GFMIS Thai		จำนวนเงิน	ค่าที่ดิน					
			ชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์	เลขที่เอกสารสิทธิ์	จำนวนพื้นที่	จำนวนเงิน	การขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุกับกรมธนารักษ์	
เลขที่ขอเบิก	วันที่ผ่านรายการ						เลขที่เอกสาร JV	วันที่
20XX-3600038045	16.04.20XX	5,942,754.66	นางรุจิรา ณ สงขลา	น.ส.3 ก 1347	22-2-70 ไร่	2,063,154.66		
			นางอรอรุณ หลำรอด	น.ส.3 ก 2076	10-3-76 ไร่	1,750,400.00		
			นางจุรี เพ็ญจันทร์	น.ส.3 ก 2077	1-0-00 , 9-2-23 ไร่	2,129,200.00		

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลงชื่อ.....หัวหน้าหน่วยงาน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองการเงินและบัญชี กลุ่มงานบัญชี โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๖๙๔๓ และ ๐ ๒๒๔๑ ๓๐๒๔

ที่ ..... **วันที่** ๙ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายอื่น ในระบบ GFMIS

เรียน ผู้อำนวยการสำนัก และ กอง สำเนา หน่วยเบิกจ่าย

ด้วย กองการเงินและบัญชี ได้มีการติดตามประเมินผลการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายอื่น ในระบบ GFMIS ของหน่วยเบิกจ่าย สำนัก/โครงการ ปรากฏว่ายังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายอื่น ในระบบ GFMIS สำหรับรายการค่าใช้จ่ายที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในหมวดงบลงทุน เพื่อดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เช่น ค่าสำรวจออกแบบ ค่าดำเนินการออกแบบชลประทาน ค่าศึกษาความเหมาะสม ค่าสำรวจแผนที่ภูมิประเทศ ค่าเวนคืนที่ดินเพื่อการก่อสร้าง การจัดซื้อที่ดินเพื่อดำเนินการก่อสร้าง ค่าเตรียมความพร้อมในการเปิด/ปิดงานก่อสร้าง ที่ไม่ได้รับอนุมัติโครงการ ที่กรมชลประทานได้บันทึกในบัญชีค่าใช้จ่ายอื่น รหัสบัญชี ๕๒๑๒๐๑๐๑๙๙

ดังนั้น เพื่อให้การบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายอื่นของกรมชลประทานถูกต้อง ตามหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ และเป็นแนวทางเดียวกันทั้งกรมชลประทาน กองการเงินและบัญชีจึงขอซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายอื่น ในระบบ GFMIS ดังนี้

๑. <u>การพิจารณากำหนดบัญชีแยกประเภทในระบบ GFMIS</u> ให้พิจารณาตามวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายงบประมาณในการได้มา แบ่งเป็น ๒ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ การได้มาเป็นไปตามหลักการและนโยบายเกี่ยวกับสินทรัพย์ (ผังบัญชีมาตรฐาน กรมชลประทาน หน้า ๑๓ – ๒๓) ให้บันทึกในบัญชีพักสินทรัพย์

กรณีที่ ๒ การได้มาเป็นไปตามหลักการและนโยบายเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย (ผังบัญชีมาตรฐาน กรมชลประทาน หน้า ๓๓ – ๓๗) ให้บันทึกในบัญชีค่าใช้จ่าย

<u>โดยทั้ง ๒ กรณี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับหลักการจำแนกประเภทรายจ่าย ตามงบประมาณและการเบิกจ่ายงบประมาณ</u>

๒. <u>ค่าใช้จ่ายก่อนเริ่มดำเนินการก่อสร้างในขั้นตอนที่มีความไม่แน่นอนสูง</u> ในเรื่องความสามารถดำเนินการต่อจนจบโครงการ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงการศึกษาและออกแบบโครงการเบื้องต้นก่อนได้รับความเห็นชอบ และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนการดำเนินงานก่อสร้างที่มีความเสี่ยงสูงที่จะต้องระงับหรือชะลอการเริ่มดำเนินการก่อสร้างเป็นเวลานาน <u>การบันทึกรายการบัญชีให้พิจารณาตามลักษณะของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น</u> เช่น บัญชีค่าจ้างเหมาบริการ – บุคคลภายนอก รหัสบัญชี ๕๑๐๔๐๑๐๑๑๒ บัญชี ค่าจ้างที่ปรึกษา รหัสบัญชี ๕๑๐๔๐๓๐๒๐๒ และบัญชีค่าใช้สอยอื่น รหัสบัญชี ๕๑๐๔๐๓๐๒๙๙ เป็นต้น

๓. <u>ค่าใช้จ่ายก่อนเริ่มดำเนินการก่อสร้างในขั้นตอนที่มีความแน่นอนค่อนข้างสูง</u> ที่จะมีการดำเนินการต่อได้จนจบโครงการ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงการออกแบบรายละเอียดโครงการ ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีในขั้นตอนการเสนอรายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และแนวทางด้านการมีส่วนร่วมของราษฎรในพื้นที่แล้ว การบันทึกรายการบัญชีควรรับรู้เป็นต้นทุนของสินทรัพย์ระบบชลประทานที่มีการก่อสร้าง โดยบันทึกในบัญชีพักงานระหว่างก่อสร้าง รหัสบัญชี ๑๒๑๓๐๑๐๑๐๑๐๒

ตัวอย่าง ค่าใช้จ่ายก่อนเริ่มดำเนินการ<u>ก่อสร้าง ตามข้อ ๒ และ ข้อ ๓ ที่ต้องพิจารณาถึงความไม่แน่นอนหรือความแน่นอนค่อนข้างสูง</u> ที่จะมีการดำเนินการต่อได้จนจบโครงการ ได้แก่

๑ ค่าใช้จ่าย...

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองการเงินและบัญชี กลุ่มงานบัญชี โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๓๐๒๔

ที่ งบ ๒๙๕๖/๒๕๕๕ **วันที่** ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง รหัสบัญชีแยกประเภทค่าใช้สอยอื่น

เรียน ผู้อำนวยการสำนัก และ กอง สำเนา หน่วยเบิกจ่าย

ตามบันทึกข้อความกองการเงินและบัญชี ที่ งบ.๒๐๒๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่องซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายอื่นในระบบ GFMIS ให้พิจารณากำหนดบัญชีแยกประเภทให้ถูกต้อง ตามประเภทของสินทรัพย์หรือค่าใช้จ่าย โดยไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณและการเบิกจ่ายงบประมาณ นั้น

เนื่องจากในการกำหนดบัญชีแยกประเภทในระบบ GFMIS สำหรับงบลงทุน (ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง) รหัสแหล่งของเงิน xx๑x๓๒๐ สามารถบันทึกในระบบ GFMIS เฉพาะบัญชีตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๑๐.๓ / ว ๔๗๕ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ เรื่อง การขอเบิกเงินสำหรับการซื้อ/จ้าง/เช่าที่มีใบสั่งซื้อหรือสัญญา ในระบบ GFMIS ในบัญชีดังต่อไปนี้

บัญชีค่าวัสดุ ค่าใช้สอย (๕๑๐๔๐๑xxxx)
บัญชีค่าล่วงเวลา (๕๑๐๑๐๑๐๑๐๘)
บัญชีค่าจ้างชั่วคราว (๕๑๐๑๐๑๐๑๑๔)
บัญชีเงินสมทบประกันสังคม (๕๑๐๑๐๒๐๑๐๖)
บัญชีลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ (๑๑๐๒๐๑๐๑๐๑)
บัญชีค่าใช้จ่ายด้านการฝึกอบรมภายในประเทศ (๕๑๐๒๐๑xxxx)
บัญชีค่าใช้จ่ายเดินทางเพื่องานราชการภายในประเทศ (๕๑๐๓๐๑xxxx)
บัญชีค่าเช่าบ้าน (๕๑๐๑๐๒๐๑๐๘)
บัญชีขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (๕๒๐๒๐๑xxxx)

ดังนั้น ในกรณีที่งานการเงินและบัญชีของหน่วยเบิกจ่ายกำหนดค่าใช้จ่ายในเอกสารหลักฐานขอเบิกเป็นบัญชีค่าใช้สอยอื่น (๕๑๐๔๐๓๐๒๙๙) แล้ว จึงไม่สามารถบันทึกในระบบ GFMIS ได้ ขอให้งานการเงินและบัญชีของหน่วยเบิกจ่ายดำเนินการ ดังนี้

๑. บันทึกในระบบ GFMIS เป็นบัญชีค่าใช้จ่ายอื่น (๕๒๑๒๐๑๐๑๙๙)

๒. ดำเนินการปรับปรุงบัญชีจากบัญชีค่าใช้จ่ายอื่น (๕๒๑๒๐๑๐๑๙๙) เป็นบัญชีค่าใช้สอยอื่น (๕๑๐๔๐๓๐๒๙๙) ให้ตรงกับเอกสารหลักฐานขอเบิก คำสั่งงาน ZGL_JV หรือ บช.01 ประเภทเอกสาร JV บันทึกบัญชีโดย

เดบิต บัญชีค่าใช้สอยอื่น (๕๑๐๔๐๓๐๒๙๙) xx
เครดิต บัญชีค่าใช้จ่ายอื่น (๕๒๑๒๐๑๐๑๙๙) xx

๓. ให้จัดทำรายละเอียดค่าใช้สอยอื่น (๕๑๐๔๐๓๐๒๙๙) แบบ GL/R5-2 (ตามแบบฟอร์มที่แนบ) ประกอบรายงานประจำเดือน และรายงานประจำปี ส่งกลุ่มงานบัญชี กองการเงินและบัญชี

ทั้งนี้ สามารถดูรายละเอียดได้ที่เว็บไซต์ www.rid.go.th หน่วยงานในสังกัด/ส่วนกลาง/กองการเงินและบัญชี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ

(นางสาวทิพาภรณ์ วชิราภากร)
ผอ.งบ.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองการเงินและบัญชี กลุ่มบัญชี โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๐๐๖๔
ที่ ๒ กงบ.๔๓/๒๕๕๖ **วันที่** ๙ มกราคม ๒๕๕๖
เรื่อง รหัสบัญชีแยกประเภทค่าใช้สอยอื่น

เรียน ผู้อำนวยการสำนัก และ กอง สำเนา หน่วยเบิกจ่าย

ตามบันทึกข้อความกองการเงินและบัญชี ที่ งบ.๒๙๕๖/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่องรหัสบัญชีแยกประเภทค่าใช้สอยอื่น ในการกำหนดบัญชีแยกประเภทในระบบ GFMIS สำหรับงบลงทุน (ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง) รหัสแหล่งของเงิน xx๑x๓๒๐ ที่งานการเงินและบัญชีของหน่วยเบิกจ่ายกำหนดค่าใช้จ่ายในเอกสารหลักฐานขอเบิกเป็นบัญชีค่าใช้สอยอื่น (๕๑๐๔๐๓๐๒๙๙) ไม่สามารถบันทึกในระบบ GFMIS ได้ จึงขอให้งานการเงินและบัญชีของหน่วยเบิกจ่ายบันทึกในระบบ GFMIS เป็นบัญชีค่าใช้จ่ายอื่น (๕๒๑๒๐๑๐๑๙๙) และดำเนินการปรับปรุงบัญชีจากบัญชีค่าใช้จ่ายอื่น (๕๒๑๒๐๑๐๑๙๙) เป็นบัญชีค่าใช้สอยอื่น (๕๑๐๔๐๓๐๒๙๙) นั้น

บัดนี้ กรมบัญชีกลางได้ปรับปรุงในระบบ GFMIS ให้สามารถบันทึกบัญชีค่าใช้สอยอื่น (๕๑๐๔๐๓๐๒๙๙) สำหรับงบลงทุน (ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง) รหัสแหล่งของเงิน xx๑x๓๒๐ เรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ หน่วยงานสามารถดูหนังสือนี้ได้ที่เว็บไซต์กองการเงินและบัญชี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ

(นางสาวทิพาภรณ์ วชิราภากร)
ผอ.งบ.

E. มจธ 335/2565

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองการเงินและบัญชี ส่วนบัญชี โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๐๑๖๔
ที่ งบ ๐๓๗๖๒/๒๕๖๕ **วันที่** ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๕
เรื่อง ขอซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบันทึกรายการที่ดิน

เรียน ผู้อำนวยการสำนัก และผู้อำนวยการกอง (สำเนาหน่วยเบิกจ่าย)

ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๑๐.๓/ว ๔๓ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒ เรื่อง คู่มือการบัญชีภาครัฐ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เพื่อให้หน่วยงานมีการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ในส่วนของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นไปในแนวทางเดียวกันและสอดคล้องกับระบบ New GFMIS Thai ในปัจจุบัน รวมทั้งสามารถปฏิบัติงานในส่วนที่รับผิดชอบและที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องครบถ้วน หน่วยงานระดับกรม กระทรวง รวมถึงรัฐบาลมีข้อมูลที่ดินในภาพรวมที่สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหารได้ นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การบันทึกรายการที่ดินในระบบ New GFMIS Thai เป็นแนวทางเดียวกัน จึงขอยกเลิกหนังสือกองการเงินและบัญชี ที่ งบ ๙๗๒๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ และขอซ้อมความเข้าใจ ดังนี้

๑. การเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดิน

๑.๑ กรณีจ่ายตรงผู้ขายอ้างใบสั่งซื้อสั่งจ้าง

(๑) บันทึกตรวจรับงานในระบบ New GFMIS Thai ด้วยคำสั่งงาน บร 01 โดย

เดบิต	บัญชีที่ดินราชพัสดุรอโอน (1204020103)	XX	
เครดิต	บัญชีรับสินค้า/ใบสำคัญ (GR/IR) (2101010103)		XX

(๒) บันทึกรายการขอเบิกเงิน ด้วยคำสั่งงาน ขบ 01 ประเภทเอกสาร KA โดย

เดบิต	บัญชีรับสินค้า/ใบสำคัญ (GR/IR) (2101010103)	XX	
เครดิต	บัญชีเจ้าหนี้การค้า-บุคคลภายนอก (2101010102)		XX

๑.๒ กรณีจ่ายตรงผู้ขายไม่อ้างใบสั่งซื้อสั่งจ้าง เมื่อได้รับใบแจ้งหนี้หรือหลักฐานขอเบิก ให้บันทึกรายการขอเบิกเงิน ด้วยคำสั่งงาน ขบ 02 ประเภทเอกสาร KC โดย

เดบิต	บัญชีที่ดินราชพัสดุรอโอน (1204020103)	XX	
เครดิต	บัญชีเจ้าหนี้การค้า-บุคคลภายนอก (2101010102)		XX

๑.๓ กรณีจ่ายผ่านหน่วยงาน เมื่อได้รับใบแจ้งหนี้หรือหลักฐานขอเบิกให้บันทึกรายการขอเบิกเงิน ด้วยคำสั่งงาน ขบ 02 ประเภทเอกสาร KE โดย

เดบิต	บัญชีที่ดินราชพัสดุรอโอน (1204020103)	XX	
เครดิต	บัญชีเจ้าหนี้การค้า-บุคคลภายนอก (2101010102)		XX

๒. การล้างบัญชี...

๒. การล้างบัญชีที่ดินราชพัสดุรอการโอน หน่วยเบิกจ่ายได้รับสำเนาหนังสือถึงกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ เรื่องการรับรายการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ จากฝ่ายจัดหาที่ดิน เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการปรับปรุงบัญชี ด้วยคำสั่งงาน บช 01 ประเภทเอกสาร JV โดย

เดบิต	บัญชีโอนสินทรัพย์ให้หน่วยงานของรัฐ (5211010101)	XX
	(ระบุรหัสหน่วยงานคู่ค้า 03003)	
เครดิต	บัญชีที่ดินราชพัสดุรอโอน (1204020103)	XX

๓. การจัดส่งเอกสารให้กองการเงินและบัญชี

๓.๑ รายละเอียดที่ดินราชพัสดุรอโอนแนบงบทดลองประจำเดือน (เอกสารแนบ ๑)

๓.๒ ทะเบียนคุมค่าซื้อที่ดินแนบงบทดลองประจำปี (เอกสารแนบ ๒)

โดยหน่วยงานสามารถ Download หนังสือฉบับนี้ได้ที่เว็บไซต์กองการเงินและบัญชี https://fad.rid.go.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติต่อไป

(นายไพฑูรย์ ไชยภูมิสกุล)
ผู้อำนวยการกองพัสดุ รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการกองการเงินและบัญชี

เอกสารแนบ 1

รายละเอียดบัญชีที่ดินราชพัสดุรอโอน (1204020103)

สำนักงาน/โครงการ.....

ประจำเดือน.....

ลำดับที่	ชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์	เลขที่เอกสารสิทธิ์	เลขที่เอกสารจากระบบ New GFMIS Thai		จำนวนเงิน
			เลขที่	วันที่ผ่านรายการ	
				รวมทั้งสิ้น	

หมายเหตุ ยอดคงเหลือในงบทดลองเท่ากับ 0 ไม่ต้องส่งแบบรายงาน

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลายมือชื่อ.....หัวหน้าหน่วยงาน

- ตัวอย่าง -

รายละเอียดบัญชีที่ดินราชพัสดุรอโอน (1204020103)

สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 16

ประจำเดือน เมษายน 25XX

ลำดับที่	ชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์	เลขที่เอกสารสิทธิ์	เลขที่เอกสารจากระบบ New GFMIS Thai		จำนวนเงิน
			เลขที่	วันที่ผ่านรายการ	
1	นางรุจิรา ณ สงขลา	น.ส.3 ก 1347	20XX-3600038045	16.04.20XX	2,063,154.66
2	นางอรอรุณ หลำรอด	น.ส.3 ก 2076	20XX-3600038045	16.04.20XX	1,750,400.00
3	นางจุรี เพ็ญจันทร์	น.ส.3 ก 2077	20XX-3600038045	16.04.20XX	2,129,200.00
				รวมทั้งสิ้น	5,942,754.66

หมายเหตุ ยอดคงเหลือในงบทดลองเท่ากับ 0 ไม่ต้องส่งแบบรายงาน

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลายมือชื่อ.....หัวหน้าหน่วยงาน

ทะเบียนคุมค่าซื้อที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 25XX

สำนักงาน/โครงการ .....

เลขที่เอกสารจากระบบ New GFMIS Thai		จำนวนเงิน	ค่าที่ดิน					
			ชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์	เลขที่เอกสารสิทธิ์	จำนวนพื้นที่	จำนวนเงิน	การขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุกับกรมธนารักษ์	
เลขที่ขอเบิก	วันที่ผ่านรายการ						เลขที่เอกสาร JV	วันที่

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลงชื่อ.....หัวหน้าหน่วยงาน

- ตัวอย่าง -

ทะเบียนคุมค่าซื้อที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 25XX

สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 16

เลขที่เอกสารจากระบบ New GFMIS Thai		จำนวนเงิน	ค่าที่ดิน					
			ชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์	เลขที่เอกสารสิทธิ์	จำนวนพื้นที่	จำนวนเงิน	การขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุกับกรมธนารักษ์	
เลขที่ขอเบิก	วันที่ผ่านรายการ						เลขที่เอกสาร JV	วันที่
20XX-3600038045	16.04.20XX	5,942,754.66	นางรุจิรา ณ สงขลา	น.ส.3 ก 1347	22-2-70 ไร่	2,063,154.66		
			นางอรอรุณ หลำรอด	น.ส.3 ก 2076	10-3-76 ไร่	1,750,400.00		
			นางจุรี เพ็ญจันทร์	น.ส.3 ก 2077	1-0-00 , 9-2-23 ไร่	2,129,200.00		

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลงชื่อ.....หัวหน้าหน่วยงาน

ที่ กค ๐๔๑๐.๓/ว ๔๓

กรมบัญชีกลาง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๙ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง คู่มือการบัญชีภาครัฐ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้ากลุ่มจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือการบัญชีภาครัฐ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วยกระทรวงการคลังได้กำหนดมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ ให้หน่วยงานของรัฐที่มิใช่รัฐวิสาหกิจและทุนหมุนเวียนถือปฏิบัติในการจัดทำบัญชีและรายงานการเงิน เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยออกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๑ และมีมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๑๗ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นส่วนหนึ่งในประกาศดังกล่าว

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า เพื่อให้หน่วยงานมีการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ในส่วนของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นไปในแนวทางเดียวกันและสอดคล้องกับระบบ GFMIS ในปัจจุบัน จึงได้จัดทำคู่มือการบัญชีภาครัฐ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารและดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ มีความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชีในระบบ GFMIS รวมทั้งสามารถปฏิบัติงานในส่วนที่รับผิดชอบและที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน หน่วยงานระดับกรม กระทรวง รวมถึงรัฐบาลมีข้อมูลที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ในภาพรวมที่สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหารได้ ทั้งนี้ การรับรู้สินทรัพย์ที่มีมูลค่าขั้นต่ำตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้หน่วยงานถือปฏิบัติสำหรับสินทรัพย์ที่ได้มาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดคู่มือการบัญชีภาครัฐดังกล่าวได้ที่เว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th

ขอแสดงความนับถือ

กองบัญชีภาครัฐ
กลุ่มงานระบบบัญชีภาครัฐ
โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๔๐๗ - ๑๐ ๐ ๒๑๒๗ ๗๔๑๕
โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๔๑๑

คู่มือการบัญชีภาครัฐ

เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

กรมบัญชีกลาง
กองบัญชีภาครัฐ
กลุ่มงานระบบบัญชีภาครัฐ

มกราคม ๒๕๖๒

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมา ๑
วัตถุประสงค์ ๑
ขอบเขตและข้อจำกัด ๒
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ๒

บทที่ ๒ หลักการบัญชีสินทรัพย์รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

หลักการและนโยบายการบัญชี

๑. การรับรู้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ๓
๒. เกณฑ์มูลค่าขั้นต่ำในการรับรู้ ๓
๓. การวัดมูลค่าสินทรัพย์
๓.๑ การวัดมูลค่าเมื่อรับรู้รายการ ๔
๓.๒ การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ ๔
๔. การรับรู้รายการจากการจัดซื้อจัดจ้าง
๔.๑ กรณีสัญญาการจัดซื้อจัดจ้างมีสินทรัพย์หลายประเภท ๕
๔.๒ กรณีจัดซื้อจัดจ้างจากประเภทเงินหลายประเภท ๕
๕. การรับรู้ต้นทุนที่เกิดขึ้นภายหลังการรับรู้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
๕.๑ ต้นทุนที่เกิดจากการซ่อมบำรุง ๖
๕.๒ ต้นทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแทน ๖
๕.๓ ต้นทุนที่เกิดจากการปรับปรุง ๖
๕.๔ ต้นทุนที่เกิดจากการตรวจสอบสภาพครั้งใหญ่ ๖
๕.๕ ต้นทุนที่เกิดจากการต่อเติม ๗
๖. ค่าเสื่อมราคา ๗

หลักการบันทึกบัญชี

๑. ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ๗
๒. สินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะในภาครัฐ ๘

บทที่ ๓ การบันทึกบัญชีสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

วิธีการบันทึกบัญชีการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

๑. การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ๑๐
๒. การเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณฝากคลัง ๑๕
๓. การเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณฝากธนาคารพาณิชย์ ๒๐
วิธีการบันทึกบัญชีรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ๒๓
ก. การบันทึกรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ที่เกิดขึ้นเริ่มแรก ๒๓
ข. การบันทึกรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ที่เกิดขึ้นในภายหลัง ๓๒
ค. การบันทึกการตีราคาสินทรัพย์ใหม่ ๓๘

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ง. การบันทึกค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ประเภทอาคาร และอุปกรณ์ ๔๒
จ. การบันทึกการโอนสินทรัพย์ ๔๓
ฉ. การบันทึกการจำหน่ายรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ๔๖
สรุปคำสั่งงานที่ใช้ในการบันทึกรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ๔๙

บทที่ ๔ การบันทึกบัญชีสินทรัพย์ประเภทที่มีลักษณะเฉพาะในภาครัฐ

วิธีการบันทึกบัญชี ๕๐
สินทรัพย์จากรายการที่ไม่มีการแลกเปลี่ยน ๕๑
สินทรัพย์จากการจัดซื้อจัดจ้าง/สร้าง โดยแบ่งตามประเภทของเงิน ๕๒

บทที่ ๕ หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรสำหรับหน่วยงานภาครัฐ

หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ๖๓
ตารางที่ ๑ ตารางการกำหนดอายุการใช้งานและอัตราค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร ๖๔
ตารางที่ ๒ ตัวอย่างการจัดประเภทสินทรัพย์ ๖๖

บทที่ ๖ แนวทางการแก้ไขปัญหาการรับรู้ทางบัญชีของสินทรัพย์

การแก้ไขปัญหาการรับรู้ทางบัญชีของสินทรัพย์ ๗๐
วิธีการบันทึกบัญชีการแก้ไขปัญหาการรับรู้ทางบัญชีของสินทรัพย์ ๗๓
กรณีมีสินทรัพย์แต่ไม่มีการบันทึกบัญชี ๗๓
กรณีมีสินทรัพย์แต่บันทึกบัญชีคลาดเคลื่อน ๗๗
กรณีไม่มีสินทรัพย์แต่บันทึกบัญชี ๘๘
การปรับปรุงบัญชีสินทรัพย์ไม่ระบุรายละเอียด หรือสินทรัพย์ Interface เป็นสินทรัพย์รายตัวในระบบ GFMIS ๙๔
วิธีการปรับปรุงบัญชีสินทรัพย์ไม่ระบุรายละเอียด หรือสินทรัพย์ Interface เป็นสินทรัพย์รายตัวในระบบ GFMIS ๙๕
ข้อเสนอแนะ ๑๐๐

บทที่ ๗ แนวทางการแก้ไขปัญหาการประมวลผลค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์

การแก้ไขปัญหาการประมวลค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ๑๐๑
๑. การประมวลผลค่าเสื่อมราคาเป็นประจำทุกเดือน ภายในระยะเวลาที่งวดเปิดอยู่ ๑๐๑
๒. การประมวลผลค่าเสื่อมราคา หลังจากปิดงวดแล้ว ๑๐๒
วิธีการประมวลผลค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ๑๐๓

บทที่ ๘ ทะเบียนและรายงาน

ทะเบียน ๑๐๕
รายงาน ๑๐๗

บทที่ ๑
บทนำ

ความเป็นมา

ด้วยกระทรวงการคลังได้กำหนดมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ ให้หน่วยงานของรัฐที่มิใช่รัฐวิสาหกิจและทุนหมุนเวียนถือปฏิบัติในการจัดทำบัญชีและรายงานการเงิน โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๑ โดยมีมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๑๗ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นส่วนหนึ่งในประกาศดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานทางด้านบัญชีที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ในส่วนของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นไปในแนวทางเดียวกันและสอดคล้องกับระบบ GFMIS ในปัจจุบัน กรมบัญชีกลางจึงได้จัดทำคู่มือการบัญชีภาครัฐ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารและดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ มีความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชีในระบบ GFMIS รวมทั้งสามารถปฏิบัติงานในส่วนที่รับผิดชอบและที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ส่งผลให้หน่วยงานระดับกรม กระทรวง รวมถึงรัฐบาลมีข้อมูลที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ในภาพรวม ซึ่งสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหารได้

การบันทึกรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ในระบบ GFMIS จะบันทึกในระบบสินทรัพย์ถาวร (Fixed Asset : FA) ซึ่งเป็นระบบที่ใช้บันทึกและควบคุมสินทรัพย์ในภาพรวมของหน่วยงาน เริ่มตั้งแต่การสร้างข้อมูลหลักสินทรัพย์ การบันทึกการได้มาของสินทรัพย์จากการจัดซื้อจัดจ้าง หรือจากการรับบริจาคสินทรัพย์ การตัดจำหน่ายสินทรัพย์ และการประมวลผลค่าเสื่อมราคา ซึ่งสามารถเรียกดูข้อมูลและรายงานที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ ตั้งแต่ได้มาจนถึงตัดจำหน่ายสินทรัพย์ออกจากหน่วยงาน โดยการจำหน่ายสินทรัพย์จะต้องมีการดำเนินการตามข้อ ๒๑๕ ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานของหน่วยงานมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านบัญชีสินทรัพย์ในส่วนของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

๒. เพื่อให้ทราบถึงวิธีการบันทึกรายการบัญชีที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ตามกระบวนงานของระบบ GFMIS ได้อย่างถูกต้องในแต่ละขั้นตอน

๓. เพื่อใช้คู่มือนี้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในส่วนที่รับผิดชอบและที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๑๗ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๑

๔. เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลหน่วยงานในสังกัดให้สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างถูกต้อง

ขอบเขตและข้อจำกัด

คู่มือการบัญชีภาครัฐ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ในส่วนของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและสอดคล้องกับระบบ GFMIS ในปัจจุบัน ตามผังบัญชีมาตรฐานสำหรับหน่วยงานภาครัฐ Version 2560 ทั้งนี้ หากมีการปรับปรุงและพัฒนาระบบ GFMIS ผังบัญชีมาตรฐาน อาจส่งผลกระทบต่อการบันทึกบัญชีในระบบ GFMIS ซึ่งต้องปรับปรุงวิธีการบันทึกบัญชีตามคู่มือฉบับนี้ให้สอดคล้องกับระบบ GFMIS และผังบัญชีมาตรฐานที่ได้ปรับปรุงใหม่ต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

หน่วยงานมีคู่มือการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ในส่วนของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ในระบบ GFMIS เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๑๗ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในส่วนที่รับผิดชอบและที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง

บทที่ ๒
หลักการบัญชีสินทรัพย์
รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

การบันทึกบัญชีที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ของหน่วยงานจะบันทึกในระบบสินทรัพย์ถาวร (Fixed Asset : FA) ของระบบ GFMIS ซึ่งเป็นระบบที่ใช้บันทึกและควบคุมสินทรัพย์ในภาพรวมของหน่วยงาน โดยกำหนดให้สร้างข้อมูลหลักสินทรัพย์ก่อนเพื่อให้สามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์รายตัว เมื่อมีการได้มาของสินทรัพย์จากการจัดซื้อจัดจ้าง การรับบริจาคสินทรัพย์ และการรับโอน เป็นต้น การตัดจำหน่ายสินทรัพย์กรณีหน่วยงานเลิกใช้งานสินทรัพย์แล้ว เนื่องจากมีการสูญหาย รื้อถอน บริจาค หรือขายสินทรัพย์ซึ่งจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ ๒๑๕ ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และสินทรัพย์ที่หน่วยงานมีไว้ในการครอบครองเพื่อประโยชน์ในการใช้งานจะต้องมีการประมวลผลค่าเสื่อมราคาทุกสิ้นงวดเพื่อรับรู้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละงวดบัญชีในบัญชีค่าเสื่อมราคา

หลักการและนโยบายการบัญชี

๑. การรับรู้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ ๑๗ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๑ กำหนดคำนิยาม “ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์” หมายถึง สินทรัพย์ที่มีตัวตนที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิตในการจำหน่ายสินค้าหรือให้บริการ เพื่อให้เช่า หรือเพื่อใช้ในการบริหารงาน และหน่วยงานคาดว่าจะใช้ประโยชน์มากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลา โดยหน่วยงานต้องรับรู้ต้นทุนของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นสินทรัพย์เมื่อเข้าหลักเกณฑ์ ๒ ประการ คือ

๑.๑ มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่หน่วยงานจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้นจากรายการนั้น และ

๑.๒ สามารถวัดมูลค่าต้นทุน หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่ได้มาจากรายการที่ไม่มีการแลกเปลี่ยนของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ได้อย่างน่าเชื่อถือ

สำหรับที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ประเภทครุภัณฑ์ โดยปกติจะมีลักษณะคงทนถาวร มีอายุการใช้งานยืนนาน เมื่อชำรุดเสียหายแล้วสามารถซ่อมแซมให้ใช้งานได้ดังเดิม โดยสภาพเมื่อใช้แล้วไม่สิ้นเปลืองหมดไป ไม่แปรสภาพหรือไม่เปลี่ยนสภาพไปในระยะเวลาอันสั้น

๒. เกณฑ์มูลค่าขั้นต่ำในการรับรู้

สินทรัพย์ที่เข้าเกณฑ์การรับรู้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ซึ่งหน่วยงานต้องบันทึกรับรู้เป็นสินทรัพย์ โดยการกำหนดมูลค่าขั้นต่ำในการรับรู้รายการครุภัณฑ์ ให้หน่วยงานรับรู้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ในบัญชีของหน่วยงานเฉพาะที่มีมูลค่าขั้นต่ำตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป เพื่อช่วยลดภาระงานของหน่วยงานและระบบงานในการคำนวณและเก็บข้อมูลสินทรัพย์และค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์

การรับรู้รายการสินทรัพย์โดยพิจารณาจากเกณฑ์มูลค่าขั้นต่ำ ให้หน่วยงานใช้ดุลยพินิจในการนำเกณฑ์การรับรู้รายการมาประยุกต์ตามสภาพแวดล้อมหรือลักษณะเฉพาะของหน่วยงาน ในบางกรณีอาจเป็นการเหมาะสมที่จะนำรายการที่ไม่มีนัยสำคัญหลายรายการ เช่น อุปกรณ์ต่อพ่วงคอมพิวเตอร์และรายการขนาดเล็กของอุปกรณ์มาบันทึกรวมเป็นสินทรัพย์รายการเดียว แล้วใช้เกณฑ์การรับรู้รายการกับมูลค่ารวม ซึ่งเมื่อนำรายการอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกันมาบันทึกรวมจะทำให้อุปกรณ์นั้นต้องรับรู้สินทรัพย์จากเกณฑ์มูลค่าขั้นต่ำที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ดี หน่วยงานต้องประเมินต้นทุนทั้งหมดของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เมื่อเกิดขึ้นตามหลักการรับรู้รายการ ต้นทุนดังกล่าวประกอบด้วยต้นทุนเริ่มแรกเพื่อให้ได้มาหรือที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้างที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ รวมถึงต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลังเมื่อมีการต่อเติม การเปลี่ยนแทนส่วนประกอบต่าง ๆ หรือการซ่อมบำรุงสินทรัพย์ดังกล่าว เพื่อให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

๓. การวัดมูลค่าสินทรัพย์

๓.๑ การวัดมูลค่าเมื่อรับรู้รายการ

หน่วยงานจะบันทึกมูลค่าเริ่มแรกของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ที่เข้าเงื่อนไขการรับรู้รายการเป็นสินทรัพย์โดยใช้ราคาทุน ราคาทุนของสินทรัพย์ที่ได้มาจากรายการที่ไม่มีการแลกเปลี่ยนจะบันทึกมูลค่าเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ ณ วันที่ได้รับสินทรัพย์นั้นมา

ราคาทุนของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ประกอบด้วย ราคาซื้อรวมอากรขาเข้าและภาษีซื้อที่เรียกคืนไม่ได้ หลังหักส่วนลดการค้า และจำนวนที่ได้รับคืนจากผู้ขาย ต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสถานที่และสภาพที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ของฝ่ายบริหาร เช่น ต้นทุนการเตรียมสถานที่ ต้นทุนการขนส่งเริ่มแรกและการเก็บรักษา ต้นทุนการติดตั้งและการประกอบ เป็นต้น รวมถึงต้นทุนที่ประมาณในเบื้องต้นสำหรับการรื้อ การขนย้าย และการบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์ ซึ่งเป็นภาระผูกพันของหน่วยงานที่เกิดขึ้นเมื่อหน่วยงานได้สินทรัพย์นั้นมา หรือเป็นผลจากการใช้สินทรัพย์นั้นในช่วงเวลาหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่มิใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการผลิตสินค้าคงเหลือในระหว่างรอบระยะเวลานั้น

๓.๒ การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ

หน่วยงานสามารถเลือกใช้นโยบายบัญชี โดยใช้วิธีราคาทุนหรือวิธีการตีราคาใหม่ โดยต้องใช้นโยบายบัญชีเดียวกันสำหรับที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ทุกรายการที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้หน่วยงานสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๑๗ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๑

ภายหลังการรับรู้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นสินทรัพย์ ให้หน่วยงานแสดงรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์นั้นด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม และผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสมของสินทรัพย์ (เมื่อมาตรฐานที่เกี่ยวข้องประกาศใช้) และหน่วยงานสามารถแสดงรายการสินทรัพย์ด้วยราคาที่ตีใหม่ คือ มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่มีการตีราคาใหม่หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม และผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสมของสินทรัพย์ (เมื่อมาตรฐานที่เกี่ยวข้องประกาศใช้) ที่เกิดขึ้นในภายหลัง และต้องตีราคาสินทรัพย์ใหม่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้แน่ใจว่ามูลค่าตามบัญชีจะไม่แตกต่างจากมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานอย่างมีสาระสำคัญ

๔. การรับรู้รายการจากการจัดซื้อจัดจ้าง

๔.๑ กรณีสัญญาการจัดซื้อจัดจ้างมีสินทรัพย์หลายประเภท

การจัดทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน ที่ได้สินทรัพย์หลายรายการจากสัญญา ๑ ฉบับ ให้รับรู้สินทรัพย์ตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๑๗ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ และการจำแนกประเภทสินทรัพย์รายการต่าง ๆ เป็นครุภัณฑ์หมวดใดโดยใช้ผังบัญชีมาตรฐานประกอบการพิจารณาจัดหมวดหมู่ และใช้วัตถุประสงค์ของการใช้งานสินทรัพย์หมวดต่าง ๆ เป็นหลักพื้นฐานในการพิจารณา ให้รับรู้ดังนี้

๑. สินทรัพย์ที่ต้องใช้งานร่วมกัน เป็นส่วนประกอบของสินทรัพย์เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ลิฟต์ที่ได้มาพร้อมกับการสร้างอาคาร ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ของอาคาร ให้รับรู้เป็นสินทรัพย์ย่อยของอาคาร เป็นต้น

๒. กรณีมีครุภัณฑ์ติดมากับอาคาร ที่สามารถเคลื่อนย้าย และนำไปใช้งานที่อื่นได้ตามปกติ ให้รับรู้เป็นสินทรัพย์ตามประเภทของสินทรัพย์นั้น ๆ เช่น เครื่องปรับอากาศ พัดลมระบายอากาศ ไฟฉุกเฉิน เป็นต้น เนื่องจากครุภัณฑ์ดังกล่าวไม่ถือเป็นสินทรัพย์ที่ต้องใช้งานประกอบกับตัวอาคาร ที่เป็นส่วนหนึ่งของอาคาร ให้จำแนกหมวดสินทรัพย์ดังกล่าวตามประเภทของสินทรัพย์ เช่น เครื่องปรับอากาศ พัดลมระบายอากาศ ให้รับรู้เป็นครุภัณฑ์ในหมวดครุภัณฑ์สำนักงาน สำหรับไฟฉุกเฉินให้รับรู้เป็นครุภัณฑ์ในหมวดครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ เป็นต้น

๔.๒ กรณีจัดซื้อจัดจ้างจากประเภทเงินหลายประเภท

การจัดซื้อจัดจ้างสินทรัพย์ของหน่วยงานโดยใช้เงินจากประเภทเงินหลายประเภท เช่น เงินงบประมาณสมทบเงินนอกงบประมาณ หรือเงินนอกงบประมาณสมทบเงินงบประมาณ เป็นต้น ให้พิจารณาการรับรู้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จากประเภทเงินที่ใช้ในการจัดหาสินทรัพย์ โดยใช้ประเภทเงินใดมากกว่าให้บันทึกเป็นสินทรัพย์หลัก และประเภทเงินรองลงมาให้บันทึกเป็นสินทรัพย์ย่อยภายใต้สินทรัพย์หลักนั้น โดยให้ผู้บันทึกสินทรัพย์ระบุศูนย์ต้นทุน และหน่วยเบิกจ่ายของหน่วยงานที่ได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการรับรู้รายการสินทรัพย์นั้น เช่น การก่อสร้างอาคารผู้ป่วยและการจัดหาสินทรัพย์ของสถานพยาบาล ให้ระบุศูนย์ต้นทุนและหน่วยเบิกจ่ายของสถานพยาบาลนั้น เป็นต้น

๕. การรับรู้ต้นทุนที่เกิดขึ้นภายหลังการรับรู้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

๕.๑ ต้นทุนที่เกิดจากการซ่อมบำรุง

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุงที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ที่เกิดขึ้นเป็นประจำเป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์นั้น โดยมีองค์ประกอบหลักเป็นต้นทุนค่าแรงงาน ค่าวัสดุสิ้นเปลือง และอาจรวมถึงชิ้นส่วนอะไหล่ชิ้นเล็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการซ่อมแซมและบำรุงรักษา ให้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในบัญชี "ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา"

๕.๒ ต้นทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแทน

ต้นทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแทนภายใต้หลักการรับรู้รายการตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๑๗ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ หน่วยงานต้องรับรู้ต้นทุนในการเปลี่ยนแทนส่วนประกอบดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เมื่อต้นทุนนั้นเกิดขึ้นและเป็นไปตามเกณฑ์การรับรู้รายการ หน่วยงานต้องตัดมูลค่าตามบัญชีของชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแทนออกจากบัญชีตามหลักการของการตัดรายการตามเงื่อนไขที่ว่า หน่วยงานคาดว่าจะไม่ได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการจากการใช้สินทรัพย์หรือจากการจำหน่ายสินทรัพย์ โดยหน่วยงานต้องรับรู้กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการตัดรายการดังกล่าว ซึ่งเป็นกรณีที่หน่วยงานอาจจำเป็นต้องเปลี่ยนแทนส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์บางรายการตามระยะเวลาที่กำหนด ตัวอย่างเช่น หน่วยงานอาจจำเป็นต้องเปลี่ยนพื้นผิวการจราจรของถนนใหม่ทุกรอบสองถึงสามปี หรืออาจจำเป็นต้องก่ออิฐบุรอบภายในเตาเผาใหม่หลังจากมีการใช้งานครบตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนด หรืออาจจำเป็นต้องเปลี่ยนแทนเครื่องตกแต่งภายในเครื่องบิน เช่น เก้าอี้และห้องครัวหลายครั้งตลอดอายุของลำตัวเครื่องบิน หรือการเปลี่ยนแทนลิฟต์โดยสารภายในอาคาร เป็นต้น

๕.๓ ต้นทุนที่เกิดจากการปรับปรุง

ต้นทุนที่เกิดจากการปรับปรุง ซึ่งเป็นรายจ่ายที่หน่วยงานจ่ายเพื่อให้สินทรัพย์มีคุณภาพหรือมีประสิทธิภาพดีขึ้นกว่าเดิม หรืออายุการให้ประโยชน์นานขึ้นกว่าเดิม โดยลักษณะทั่วไปของสินทรัพย์ยังคงอยู่เช่นเดิม ดังนั้น การปรับปรุงจึงมีลักษณะคล้ายกับการเปลี่ยนแทน แต่การปรับปรุงจะเป็นการเปลี่ยนแทนโดยที่สินทรัพย์ใหม่มีลักษณะแตกต่างจากสินทรัพย์เก่า รายจ่ายที่เกิดขึ้นทำให้หน่วยงานได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริหารเพิ่มขึ้น หน่วยงานจึงต้องบันทึกรายจ่ายนั้นเป็นสินทรัพย์ เช่น การปรับปรุงอาคารสำนักงาน โดยการเปลี่ยนกระเบื้องปูพื้น เปลี่ยนฝ้าเพดาน หรือการกั้นแบ่งส่วนพื้นที่เพื่อใช้จัดเป็นห้องประชุม เป็นต้น

๕.๔ ต้นทุนที่เกิดจากการตรวจสอบสภาพครั้งใหญ่

ต้นทุนที่เกิดจากการตรวจสอบสภาพครั้งใหญ่ หน่วยงานอาจจำเป็นต้องจัดให้มีการตรวจสอบครั้งใหญ่ตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อค้นหาสิ่งผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น โดยไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแทนชิ้นส่วนใดหรือไม่ เพื่อให้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง

โดยหน่วยงานต้องรับรู้ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการตรวจสอบสภาพครั้งใหญ่แต่ละครั้งเป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ หากเป็นไปตามเกณฑ์การรับรู้รายการ หน่วยงานต้องพิจารณาตัดมูลค่าตามบัญชีที่คงเหลือของต้นทุนการตรวจสภาพครั้งใหญ่ในครั้งก่อน ไม่ว่าต้นทุนการตรวจสอบในครั้งก่อนจะถูกบันทึกไว้ในรายการบัญชีเกี่ยวกับการได้มาหรือการก่อสร้างสินทรัพย์หรือไม่ก็ตาม

๕.๕ ต้นทุนที่เกิดจากการต่อเติม

ต้นทุนที่เกิดจากการต่อเติม รายจ่ายที่จ่ายไปเพื่อให้สินทรัพย์ที่ทำการต่อเติมได้รับการขยายหรือเพิ่มเติมไปจากเดิม เช่น ต่อเติมเพิ่มชั้นของอาคารจากเดิม ๒ ชั้น เป็น ๓ ชั้น ต่อเติมเพิ่มพื้นที่โดยรอบของอาคาร เป็นต้น การต่อเติมนี้ทำให้หน่วยงานได้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้น ดังนั้น หากหน่วยงานสามารถวัดมูลค่าของต้นทุนการต่อเติมได้อย่างน่าเชื่อถือ จะต้องบันทึกเป็นสินทรัพย์ของหน่วยงาน

๖. ค่าเสื่อมราคา

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๑๗ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๑ กำหนดคำนิยาม “ค่าเสื่อมราคา” หมายถึง การปันส่วนจำนวนที่คิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์อย่างมีระบบตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์นั้น

โดยหน่วยงานต้องคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แต่ละส่วนแยกต่างหากจากกัน เมื่อส่วนประกอบแต่ละส่วนนั้นมีต้นทุนที่มีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับต้นทุนทั้งหมดของสินทรัพย์นั้น เช่น หน่วยงานอาจแยกคิดค่าเสื่อมราคาของอาคาร ลิฟต์ และเครื่องปรับอากาศภายในอาคารแยกจากกัน เป็นต้น

หลักการบันทึกบัญชี

ส่วนราชการต้องรับรู้ต้นทุนของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นสินทรัพย์เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่หน่วยงานจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้นจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุน หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่ได้มาจากรายการที่ไม่มีการแลกเปลี่ยนของสินทรัพย์ได้อย่างน่าเชื่อถือ ณ วันที่ได้รับสินทรัพย์มา ดังนี้

๑. ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ให้รับรู้เฉพาะสินทรัพย์ที่มีมูลค่าขั้นต่ำตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป โดยให้รับรู้สินทรัพย์ซึ่งมูลค่าเริ่มแรกของสินทรัพย์ตามราคาทุนที่เกิดขึ้นจากการจัดหาสินทรัพย์นั้นให้รวมถึงค่าใช้จ่ายในการทำให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ในครั้งแรกด้วย

กรณีสินทรัพย์มีมูลค่าต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท และมีอายุการใช้งานของสินทรัพย์นั้นเกินกว่า ๑ ปี ให้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในชื่อบัญชี “ค่าครุภัณฑ์มูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์” และจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินไว้เพื่อใช้ในการควบคุมและตรวจสอบ

๒. **สินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะในภาครัฐ**

รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์บางประเภทที่จัดเป็นสินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะในภาครัฐ ได้แก่ สินทรัพย์มรดกทางวัฒนธรรม สินทรัพย์เฉพาะทางการทหาร โดยให้รับรู้สินทรัพย์มรดกทางวัฒนธรรมเป็นค่าใช้จ่ายในชื่อบัญชี "ค่าใช้จ่ายอื่น" สินทรัพย์เฉพาะทางการทหารเป็นค่าใช้จ่ายในชื่อบัญชี "ค่าใช้จ่ายในการรักษาความมั่นคงของประเทศ" และจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินไว้เพื่อใช้ในการควบคุมและตรวจสอบ

การบันทึกบัญชี

การบันทึกบัญชีที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จะแสดงการบันทึกบัญชีตามลักษณะการได้มาของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยแบ่งการบันทึกรายการตามประเภทของสินทรัพย์ ๒ ประเภท ดังนี้

๑. สินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

การบันทึกบัญชีจะกล่าวต่อไปในบทที่ ๓ การบันทึกบัญชีสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

๒. สินทรัพย์ประเภทที่มีลักษณะเฉพาะในภาครัฐ

การบันทึกบัญชีจะกล่าวต่อไปในบทที่ ๔ การบันทึกบัญชีสินทรัพย์ประเภทที่มีลักษณะเฉพาะในภาครัฐ